

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

СВОБОДА (LIMITEE)

FOUNDED 1919

Published weekly except Sundays and holidays
at 80 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.,
March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 4103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		PERCEPIALIA:	
Three cents a copy.		Подписка часю три центи.	
One year.....	\$ 7.00	На рік.....	\$ 7.00
Six months.....	3.75	На шість місяців.....	3.75
Three months.....	2.00	На три місяці.....	2.00
Foreign and Foreign City Rates:		В Зарубіжжя:	
One year.....	\$10.00	На рік.....	\$10.00
Six months.....	5.50	На шість місяців.....	5.50
Three months.....	3.25	На три місяці.....	3.25
За окремі редакційні відписки не відплатимо.			
За окремі редакційні відписки не відплатимо.			
S. Kabanichuk, 428 Montgomery, Tel. 5. N. 1333, 1338 Montgomery.			
Agency: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.			

ПОЛЬСЬКА ПОЗИЧКА

Польща одержала позичку у іт скаріб зобов'язана о \$80,000,000. Одна четвертина з тієї суми буде вжита на піднесення промислу, а решта буде служити як резервний фонд для забезпечення сталого курсу польського золотого. Позичку тут діставала Польща від американських банкірів, яких представники буде мати тепер у своїх руках контроль над польською фінансовою політикою.

Позичка та скріптів без сумніву на якийсь час Польщу під фінансовим оглядом. А принесено вона тривалою користю депорта того, коли вона стане дієсною продуктивною. Бо нічого з неї не вийде, коли її зисть державний скаріб так, як зисть досі всі інші позички, які розтіряно на армію, колонізацію, непольських територій та боротьбу з т. зв. націоналістичними меншинами. Та тепер ситуація змінилася оскільки, що давший господарку Польщі будуть контролювати американські банкіри, які вже вислали до Польщі свого заступника.

Польща погодилася прийняти важкі фінансові умовини не тільки тому, що грошей потребувала, але ще й тому, що вона думає в той спосіб закрити своє положення на міжнародній арені. Вона тої думки, що чим більше вона зантажує світові банкіри, чим більше вона в їх кишнях, тим більше будуть вони бачити про долю Польщі. В той спосіб думає вона захищати своє положення і задержати при собі загарабні чужі землі. Вона певна, що міжнародний капітал, впакований в Польщу, буде заявлятися за непопадіння польської території і не допустить до реалізації польських границь. А відомо, що на таку реалізацію не тільки Українці, але й Німці, Литовці і Білорусини. Вправда червона Москва настроєна супроти Польщі дуже паніфічною, але за те загрозку їй чимраз більше зростають національний рух на Радянській Україні, який ворожо настроєний супроти Польщі. До того, як доходить до нас вісти, навіть члени комуністичної партії на Україні не погоджуються з політикою московського центра супроти Польщі. Крім того має Польща ще одного ворога, якого вона під сою про найбільше боїться. А ворогом тим є Німеччина, яка на кожний крок дає підпання, що вона не зрезниче нікого з Данії, коридору і Швеса. Коли взяти ще під увагу велике напруження, яке панує в самій нутрі Польщі — ситуація її дуже неприємна. Держити вона моментально бумалась одною линею — Писудський. Знає те добре і сам Писудський. Через те, хоч він вже раз відкинувся вайсая американської позички, прийняв її тепер, шобби при допомозі міжнародних банкірів ратувати захитаний польський державний корабель.

Др. Остап Гриця (Відень).

НАРОДИ В БОРОТБІ ЗА ВОЛЮ

1. ШВАЙЦАРИ.

Те все заставило тих трьох мужів подумати над тим, як зоборити габсбурзьких хатів раз на все раз, аби не ризикувати в боротьбі з трьома кантонами. Мелхталь був з Унтервалдену. Фірт з Ури, а Швайцар був з Швиц — це по історичних людях, рідше ніж на біг за Рідний Край, і зоборити на велику напругу. Ця пропанія наряда відбулася, як оповідає переказ, в ночі з 10 на 11 листопада 1307. на гірській лезаді Рідлі, при світлі місяця, і тут 33 наші Герої присягли впростою почитати, і січня 1308, являються до боротби. Та присяга перших Героїв Швайцарії вийшла і без огляду на свій легендарний характер в історію, і ще й сьогодні знаходиться в руках тих, хто не хотів докопиритися княжому капелюшкови, він мусів стати перед лицем лютого Геслера і опрадатити. Він зазнав, що це сталося не зі злої волі. Але Геслер знав горада, що Тель з розмилом змалював його на ній, і придумав для Телі страшний кару. Значить і менше, що Тель був славний стрілець. Геслер велів йому стріляти з лука зістригти до

ПОГРОМИ НА УКРАЇНІ

В зв'язку з процесом в справі вбивства голови Директорії У. Н. Р. Симона Петлюра американська преса поведе гостру кампанію обвинувачення С. Петлюра та українського народу в жидівських погромах.

Не може бути довод гадок що до цього, що погроми являються огидне, страшене, жорстоке і неадекватне чести не лише цілої нації, як окремої Групи, але й окремих одиниць. Немає мотивів, які виправдували б погроми. Вбивство і мордування мирного населення, якщо воно націоналістичне не було, мусить бути осуджене як найострішче. Така міржа о суду повинна прикладатися не лише до погромів жидівського народу, але й до погромів кожного іншого народу. Підчас кривавих подій останніх років на Україні були не лише жидівські погроми, але й українські. Про цей факт не можна замовчувати, бо й українське мирне населення понесло те більші втрати ніж жидівство. Українське мирне населення було мордуване російськими більшовицькими та російськими добровольськими арміями. Цілі села українського народу були зметені тими російськими арміями з лиця землі, а сотні тисяч мирного українського населення вимордовано.

Ще починаючи з часів владі Тимчасового Правительства Керенського на Україні російські війська провадили тихий, але систематичний погром України. А другий гвардійський корпус на Поділля розграбив та зруйнував синайцять сіл та містечок ще в 1917 році.

Вже 29 вересня 1917-го року тимчасове російське правительство на засіданні під головування Коновалова констатувало, що: "Анархія росте. В цілій ній міст відбуваються заворушення й погроми на ґрунті голодно-продовольчої неадекватності. Ці заворушення часто, особливо на Півдні прибирають антижидівський характер. Замітну роль в керуванні заворушеннями в деяких місцях відіграють дієчі "Союзи Руських Людей", що розповсюджують леточки з закликом до жидівських погромах."

що головно завдяки прегарній драмі великого німецького поета, Фрідріха Шіллера п. н. "Вільгельм Тель" (1804) стали власністю всього культурного світа, той тому, що такі поетичні пристрої перекази підходять багато краще під смак пересічної людини, ніж сухі історичні факти. Та якнебудь воно тільки фантастична видумка, те все, що оповідається про Геслера, Ланденберга та про Телю, то історичним фактом лишається на вський випадок безоглядність цих наших графських настановників проти простого населення, халцували жидівські габсбурзьких панів в тодішній Швайцарії та героїська неситність народу в боротьбі за визволення. Бо коли ми в 1315 ставимо знову на твердім ґрунті неоспоримих історичних фактів, то події, що їх ми тут бачимо, гідні з іх самою поглядом поетичного вмісту тих, про які розказують перекази.

В тім році менше дошукуючи католицькі поли та монахи в місцевості Айзельдін (княвство Швиц) своїми "археологічними" дослідженнями, що воно значило ворожобу. Той союзник потім, гордий австрійський герцог Леопольд, знав разом з графом Оттоном фон Штрабсберґ і рідніми наступити зброєю на "хотині" та розодати їх своєю "милістю". Граф Штрабсберґ мав зі своїм військом напад на княвство Унтервалден, а сам герцог на княвство Швиц. До бою пришло для 13-го листопада 1315, ранком, біля верховини Моргартен. На Швайцарії була ступала тут вершок тисяча армія швайців, призначених до

намагається представити світову головно жидівська преса. Українська держава мала, коли вона лише що зорганізувалася, мала вже до діла з масами розагитованими, розозленими. Треба було переводити організовані апарати управління, вести важку війну з ворогами, що до всіх боків наступали на Україну та з божевільними постановами на самій Україні. І не дивно, що не стало сил справитися з тими масами. Не лише не пошалося українському правительству недопустити до погромів на Україні, але й не пошалося йому втримати при владі. Того могола українська держава впаде жертвою рідних окупантів.

Ставлячи обвинувачення український національний владі в тому, що вона не змогла недопустити погромів, треба пам'ятати, що та влада, а з нею й увесь український нарід не зміг оборонити її своєї власної держави.

Що українська держава впаде, а з окрема С. Петлюра, боролася всіма можливими засобами проти погромів, на це є тисячі доказів документальних та фактичних, які преса тепер ігнорує.

На перший запит в Центральній Раді з 28 листопада 1917 року по погроми, Петлюра, як військовий секретар дав такі пояснення: "Погроми припадають на прифронтову смугу, де надзвичайно багато російських запасових військ. Вони часто роблять погроми. В заплідю їх так багато, що вони навіть не відповідали вимогам фронту. Розгромажу, запалили зайвих військових частин стріла бачого перепон бюрократичного характеру. (З боку російської військової влади — Ред.). Але ця реформа скоро буде виконана: скоро військовий секретаріат також буде боротися за анархію".

С. С. Петлюра прихильно ставився до організування спеціальних жидівських військових частин, але само жидівство цього не зробило.

Розбілася ціла низка заходів до припинення погромів. Послалася військові частини в міста найбільше загроженої, де силою зброї припинялись

погроми в самих початках. Українська влада центральні та місцеві видавала відозви до населення проти погромів, були накази й розпорядження, шобби всіма засобами боротися з погромами. Але не вистачало сил для всіх мит та містечок України.

Преса тепер мовчить про те, що погроми відбувалися також і на теренах завоєваних більшовицькими та що часто робила їх сама червона армія. Очевидно й більшовицькі, які жимки жидівство відігравало визначну роль, не могло в часи боротьби не допустити до погромів. По Центральній Раді, коли відбувалися погроми на Україні в 1918 році, то вони не відбулися контр-революційним російським елементом, що під гетьманським управлінням захопив всі апарати України. Вони не лише потурали жидівським погромам, але ще жорстокіше боролися з українським націоналістичним рухом. Разом з німецькими військами за гетьмансько-російським контр-революційним управлінням цілі українські села, розстрілювали та сікли зеленими прутами селян і т. д. Цей період жидівських погромів на Україні був підчас владі, ворожої самому українству, а не національній владі української.

(Конець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ШЕ ПРО ВИСТАВУ "НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

Як я прочитала допис у Свободі про "Наталку Полтавку" в Нью Йорку, то я аж до голови всьзлася. Я не знаю, як редакція могла так помістити. Та як я булаби редакцією, то я не далаби такому п. Боброви писати в газеті не лише за театр, але за ніку справу.

Я чуваю ображена, бо я була на представленні і бачила і знаю, про що я говорю. І не тільки я. Таке саме говорять другі люди, що були на представленні, і навіть люди, що не були, знають, що це все неправда.

Я справді не знаю, пощо ще як критики писати за представленні. Представленні було фальше, пан Лазуа його фальш похваляв, що як йому сил на похваля не ставало, і хто лиш там був, той бачив, що справді так було, бо дійсно йому сил не стало. Як умів, так хвалив акторів, пан Лазуа, а відтак пид доктор Цегельський хвалив пана Лазуа і пана Добринського, всьо йшло так фальшо, аж тут на тоби. Пан Бобров не сподобав собі та пущив у газету і акторів і пана Лазуа і Наталку Полтавку, щоб усе на кулу.

Такоби то це було за те критикувати! Я з року такого представленні не чула й не бачила. Моя восьмилітня Катеринка, хоча така маленька, що ледво розпор перелізе, але вона ліпше знає, що це представленні варта. Як вийшла Наталка з пелідами до кертниці по воду, в сивих пелідах і з американськими ковтками та почала співати "Віють віють, віють буїні", а відтак як стала говорити за свою бід, то моя Катеринка каже: "Мамо, се так велике, фальше, аж страх!" Як вийшов воєзний, то мого донечка аж у долоні сплюскала: "Який він смішний, свідок, мамо. Убрався як бом з Бабери!". Як він став нахвалити кашкет на голову, а кашкет не впадав, то дитина аж сілсьозам захопилася зі сміху, так казала: "Гі із со фові — як Ковбаса й Чарка!". Як воєзний відтак добре собі підняв та став по лямбо байдки гугти, я гадала, що дитина засміє зі сміху. Я мусіла пидкувати, щоб дитина не заплескала в руки стрел гр.

Підмисляя я, підмисляя моя дитина, і всі люди, що там були. Коло мене якийсь чоловік смів, і як лише почала, як вийшов воєзний, то зараз смівся і казав: "Почекайте, сєк 88 Grand St., Jersey City, N. J."

Антонія Духинська, Нью Йорк.

ПУБЛИЧНА ЗАЯВА.

З приводу моєї участі в свіді "Захоплення Угольного Кілеми під Український Робітничий Дім в Шикаго", заявляю, що зва я участь в тому свіді, що дитина професора У. Р. К. і Робітничого Кілеми в Шикаго, представила мені свій "Дім" і "Дім" український Робітничий Дім в Шикаго, який і теперішній.

Др. Володимир Сімонович, Шикаго, Іл.

НАЙНОВІШІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ.

ТАЛІНА, трагедія у 5-ти актах (9 оск), Директор Шикаго, 25 оск.
СОФІЯ ГАЛЕЩО, п'єса з життя У. Р. К. в 3-х актах (8 оск), Шикаго, 25 оск.
ПОДІЛНИК КОЛИ, п'єса в 4-х актах (10 оск), Шикаго, 25 оск.
МІШАНА, драма на 5-ти (25 оск), Волод. Мартинюк, 35 оск.
ГРИХ МОЛОДІСТЬ (переклад Ковбаси з 3-х актів), Шикаго, 25 оск.
ПОТЕРЧУК, п'єса зі сцени (7 оск), В. Мартинюк, 20 оск.
КОХАЄТЬСЯ ЧОЛОВІК, п'єса в 3-х актах (10 оск), Шикаго, 30 оск.
Завданням редакції є надати ці книги.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець — Захист Українського Народного Союзу.

